

Pratarmė

„Meno istorijos studijų“ 12-tame tome publikuojama Vlado Drėmos gimimo 110-ies metų sukakčiai surengtos mokslinės konferencijos „Objektas ir dekoras: paveldas, procesai, kontekstai“ (2020 12 10–11, Lietuvos kultūros tyrimų institutas ir Lietuvos dailės istorikų draugija) pranešimų pagrindu parengtų straipsnių antroji dalis. 11-tame leidinio tome buvo paskelbta meno istoriko ir dailininko Vlado Drėmos kūrinių ciklui skirta studija ir straipsniai, nagrinėjantys XIV a.–XIX a. I p. Lietuvos architektūros ir dailės puošybą. Šio tomo straipsniai skirti XIX a. vid.–XX a. Lietuvos architektūros ir dailės dekoru tyrimams. Skyriuje „Retrospekcija ir modernumas XIX a. vid.–XX a. vid. tikėjimo erdvėje“ chronologine seka publikuojami trys straipsniai. Pirmajame S. Smilingytė-Žeimienė per tradicijos prizmę pristato XIX a. vid.–XX a. pr. europietišųjų (ir Lietuvos leidėjų) maldingųjų paveikslėlių puošybos būdus, tipus ir motyvų prasmes. Antrajame straipsnyje R. Stankevičienė aptaria Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios (dabar bazilikos) XX a. pr. eksterjero bei interjero dekorą ir jame išvelgiamus epochai būdingų permainų ženklus, trečiajame – G. Surdokaitė-Vitienė apžvelgia Lietuvos katalikiškųjų liturginių drabužių *art deco* stilistikos dekorą specifiką ir netipiškai ilgą jo gyvavimo laikotarpį.

Kiti keturi šio tomo straipsniai skirti nacionalinį identitetą deklaruojančiam dekorui ir jo taikymo Lietuvoje ir išeivijoje aspektams. M. Matulytės tyrime aiškinamasi, ar etnografinė kultūra paremti ikoniškieji lietuviškojo identiteto ženklai skubėjo „sugrįžti“ į jų lopšį – kaimą. L. Štavičiūtė aptaria nacionalumo ir modernumo sampratų sąveiką kuriant XX a. 3–4 deš. interjerus Lietuvoje. Panašiu aspektu A. Dičkalnytė analizuoja to meto baldus. L. Petrauskaitė apžvelgia po Antrojo pasaulinio karo lietuvių menininkų JAV kurtą sakralinį meną – pastatus, jų interjerus, liturginius reikmenis ir per lietuviškąjį bei indigeniškąjį dekorą formuotas simbolines vertes.